

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims Atrassats: 20

Núm. 1850 Any XXXVI

BARCELONA, 12 DE JUNY DE 1944

CORPUS

Els gegants d'enguany

CRÒNICA

D'un suïcida i altres succeïts esgarrifosos

Ai, Senyor!, si un hom fos cronista de *Los Sucesos*, quina bella setmana, la que acaba de finir!

No'ns caldria altra cosa que narrar. Els esdeveniments m'ho donarien tot fet i emocionariem als nostres llegidors sense esforç de cap llei.

Ara... qualsevol fa gresca i sosté la nota que l'*indole* —parlem fi— del nostre setmanari demana, ocupant-se de suïcides, assassinats, criatures esclafades per automòbils i requetès amb el crani obert a cops de sanabre!

Però cal passar per aquí o per la porta.

Som o no som cronistes?

I bé; aquest desconegut, que usa un passaport extès amb un nom, les inicials del qual no corresponen amb les que dúu marcades a la camisa—això ens ho han fet a saber els diaris seriosos—i que's mata tranquilament en una armeria, davant la mestressa de l'establiment, que li ha tret l'arma de l'aparador, excita fortament la curiositat.

¿Quina contrarietat, quina desesperació, quin dol, quina follia, quina fam insaciada, o quin fàstic suprem duia en la seva ànima aquest foraster, que's mata tant *pràcticament* i tan *econòmicament*, sense un deix de romanticisme ni un petit respecte humà que li faci tremolar el pols?

Fins ara existia el pudor dels suïcides. Pels qui no estaven afollats, la mirada de la gent era un destorb insuperable. Marxaven a realitzar els seus propòsits amagant-se i dissimulant. Cercaven romànticament la solitud, i la mirada importuna d'un transeunt els contenia.

El banc d'un jardí, l'herba d'un marge, les pedres d'un enderroc, solien servir de llit mortuori an aqueixos obsessionats pels quals una bala és l'únic remei i l'única consolació.

El suïcida de la Rambla no ha mirat tan prim. Indubtablement era un home modern, despreocupadíssim. Ni donava importància a lo que's proposava fer. Com qui encén el cigar, s'ha atravesat el cor allí on primer li ha vingut bé. A semblança d'aquells que cerquen una pasta apetitosa en l'aparador d'una confiteria, ell ha cercat una arma segura i de confiança. No pensava pagar-la, ni calia adquirir-la, ni dur-la a la butxaca. Uns segons per a ficar-hi una càpsula, apuntar-se-la al pit i disparar, eren suficients. Un pretext per a que li posin a la mà, un altre per a que no li destorbin l'acció i ell faria el seu fet.

Un jan-fume tràgic que, per caure mort, lo mateix li era el sol embaldosat de mosaic, que la pols d'una ruta, que la catifa d'un hotel, que un munt d'escombraries. Aquest terrible minyó devia besar a les dones al mig del carrer i segurament es despullava amb els balcons oberts. No li cal ni recollir-se en sí mateix abans de traspasar aqueix formidable límit entre l'ésser i el no ésser. Camina entre'l trauc de la ciutat, rodejat d'estridencies, sorte-

jant vehícols, entra en l'armeria, deixa el berret sobre una cadira, demana lo que li cal i es mata.

L'acte és revelador d'un despreci immens.

Fa majors escarafalls i pren aires més trascendentals aquell que's fica en una farmacia per a demanar que li apliquin un calmant a una dent corcada.

Trescents curiosos, aturats-enfront de l'armeria Bassegoda, obstinats en imaginar-se el mort a través de les portes barrades, ens han donat a comprendre que'l nostre públic no's mereix encara un suïcidi per l'estil.

Les habituts modernes tendeixen a simplificar-se i a adquirir una gran naturalitat. Avui se beu la cervesa a peu dret i a raig d'aixeta; les senyores no s'amaguen de menjar-se un pastitxo a càl pasticer; se pot sopar en els *colmados* escollint, de lo que hi hà a l'entorn, lo que ve més de gust; se poden escriure cartes en els magatzems de modes i comprar els segells en l'Administració de Correus; en fi, la qüestió és estalviar anades i vingudes, *descomplicant* la vida. Per lo mateix, aqueix sentit pràctic ha de lograr que'ls suïcides es matin en la mateixa armeria.

Als armers, la tal costum, probablement, els hi serà un poc molesta de bell antuvi; mes tot és qüestió d'anar-s'hi habituant.

Adhuc poden destinar una cambra acotxada per als desesperats, exigint, naturalment, el preu de l'arma, abans de posar-la als dits del parroquià.

Convinguem que aqueix infortunat estranger, per al qual la vida devia ésser tan carregosa que ni la molestia d'allargar-la una mitja horica s'ha volgut pendre, a l'objecte de finir-la un poc poeticament, pot devenir un exemple pels inconsolables pràctics, terriblement suggestionador pels homes *frets* d'avui dia.

P. BERTRANA

Regidors o turistes?

Una d'aquestes tardes, mogut per l'interés que'ls honorables patricis que constitueixen el nostre Ajuntament m'inspiren, aturo al bell mitg del Pla de la Boqueria a un alt funcionari municipal i li pregunto:

—Com està l'alcalde accidental?

—No ho sabem. Es a Ginebra.

—I el tinent d'alcalde senyor A?

—Es a Lyó.

—I el regidor senyor B?

—Es a Madrid.

—I el regidor senyor C?

—Es a París.

—I el regidor senyor D?

—Es a Londres.

Sospitant que'l empleat municipal s'està burlant de mi, me'l miro de dalt a baix, com apamant-lo.

—Que parla en serio?

—Tractant-se dels meus superiors,—me respòn ell, inclinant-se amb molta cortesia—ja'm guardaria jo de parlar en broma.

—Doncs com marxa aquest Ajuntament? Qui hi hà a Cà la Ciutat?

—A la part de fòra, el rellotge i les estatués del Rei Conqueridor i d'en Fivaller; a dintre, quatre empleats que fan bacaines i quatre més que s'entretenen fent comentaris sobre l'ou «com balla» i l'indumentària dels gegants.

—De modo que, en realitat, avui Barcelona no té Ajuntament?

—Sí que'n té; sinó que, en lloc de tenir-lo aquí, el té equitativament repartit entre Madrid, Londres, Lyó, París, Ginebra i altres capitals europees.

—I què hi fan allà, aquests bons senyors?

—Ah!... En quant a això, res hi hà que tirar-los en cara. Lo mateix fan ara que són fòra que quan eren aquí.

—Però, en conclusió, què fan?

—Doncs miri, passejar-se com uns homes, anar de *juerga en juerga* i assistir diàriament a tres banquetes, a quatre *lunchs* i a cinc vins d'honor.—

Confesso que no és pas aquesta l'actuació que dels nostres regidors esperavem els barcelonins.

Fins juraria que a primers del passat novembre, durant els dies febrerosos de la campanya electoral, no hi va haver ni un sol candidat que fes la més petita alusió a aquesta singular manera de desempenyar el càrrec.

Encara'm sembla que'ls sento.

Tots, pam més, pam menos, venien a dir lo mateix:

—Nosaltres salvarem a Barcelona; nosaltres vetllarem pels seus interessos, per la seva felicitat, per la seva salut; nosaltres estarem nit i dia al peu del canó, no pensant en res més, no cuidant-nos de res més que del progrés i el benestar d'aquesta ciutat estimada.—

No recordo que cap d'ells hagués tingut la tranquil·litat de dir-nos:

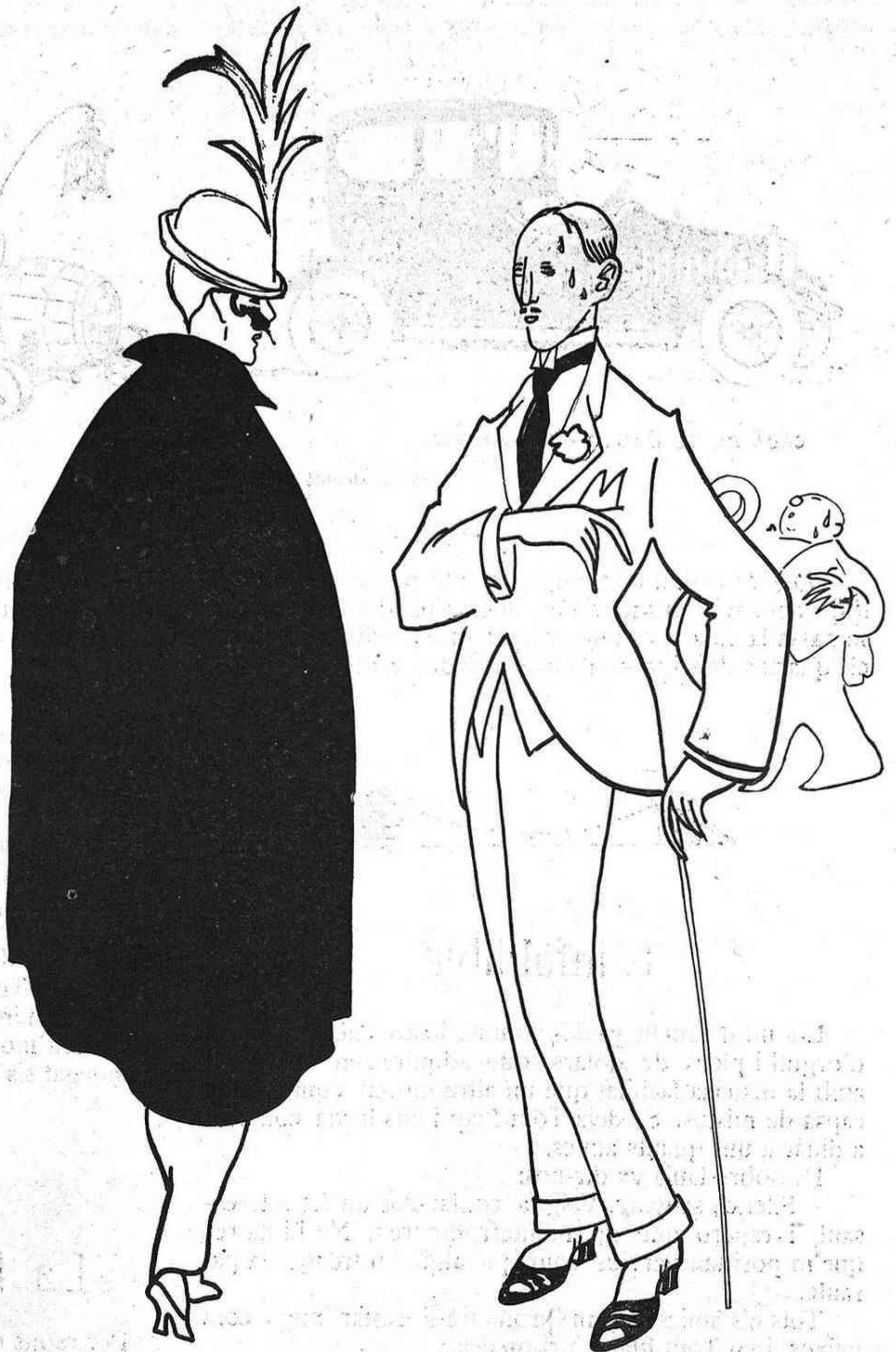
—Ja veureu, ciutadans, ja veureu, quan siguem a la Casa Gran, quina vidassa ens donarem i quines passejades anem a fer a París, a Madrid, a Lyó, a Ginebra, a Londres, a tot arreu on hi hagi festes i xirinola.—

Va ésser mer oblit, el no dir-ho?

Sigué perquè maliciaren que, devenir-nos amb semblant programa, no serien elegits?

Jo no ho sé. No més sé que quan, encara no eren regidors, tot el dia se'ls veia per la Rambla i que ara que ja'n són, si es troben vostès en la necessitat de parlar amb algun edil, no tenen més remei que anar a buscar-lo a Madrid, o a Londres, o a Lyó, o a París o a la quinta força.

—Oh!— diuen ells; —els viatges il·lustren i obren els ulls.—

MODES FEMENINES

—M'havien dit que estaves d'aquella manera...
—Deixa-ho anar!... La capa tot ho tapa.

Si que'ls obren. Sobre tot els ulls dels electors que, mercès als tals viatges, cada dia van veient més clar el «timo» del sufragi universal i es convencen de la frescura amb que'ls ungits pel vot popular se burlen dels babaus que varen votar-los.

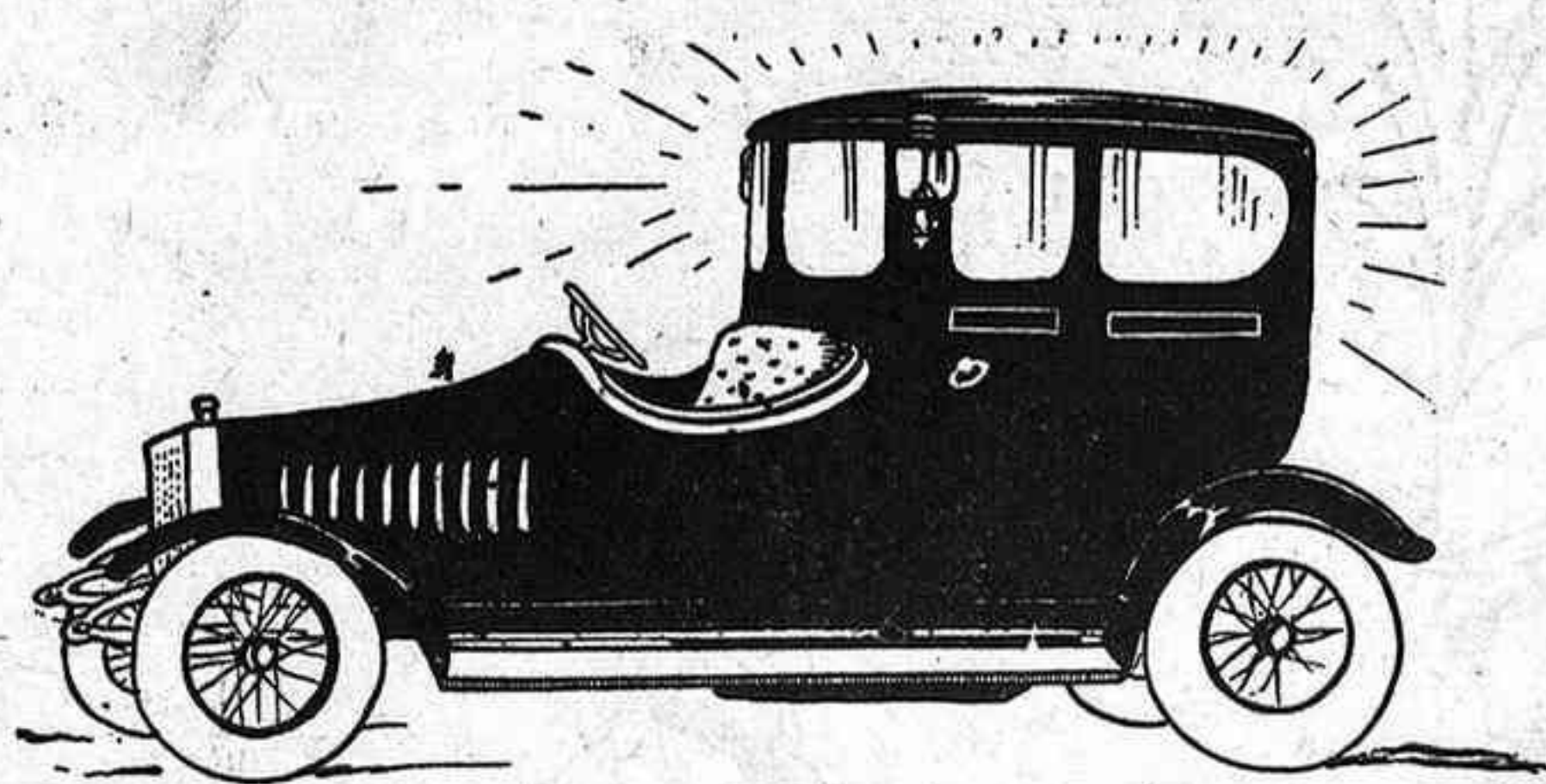
Ahir, el crit dels senyors de la Casa Gran se componia de quatre paraules:

—Visca la moralitat administrativa!...

Avui es una mica més breu:

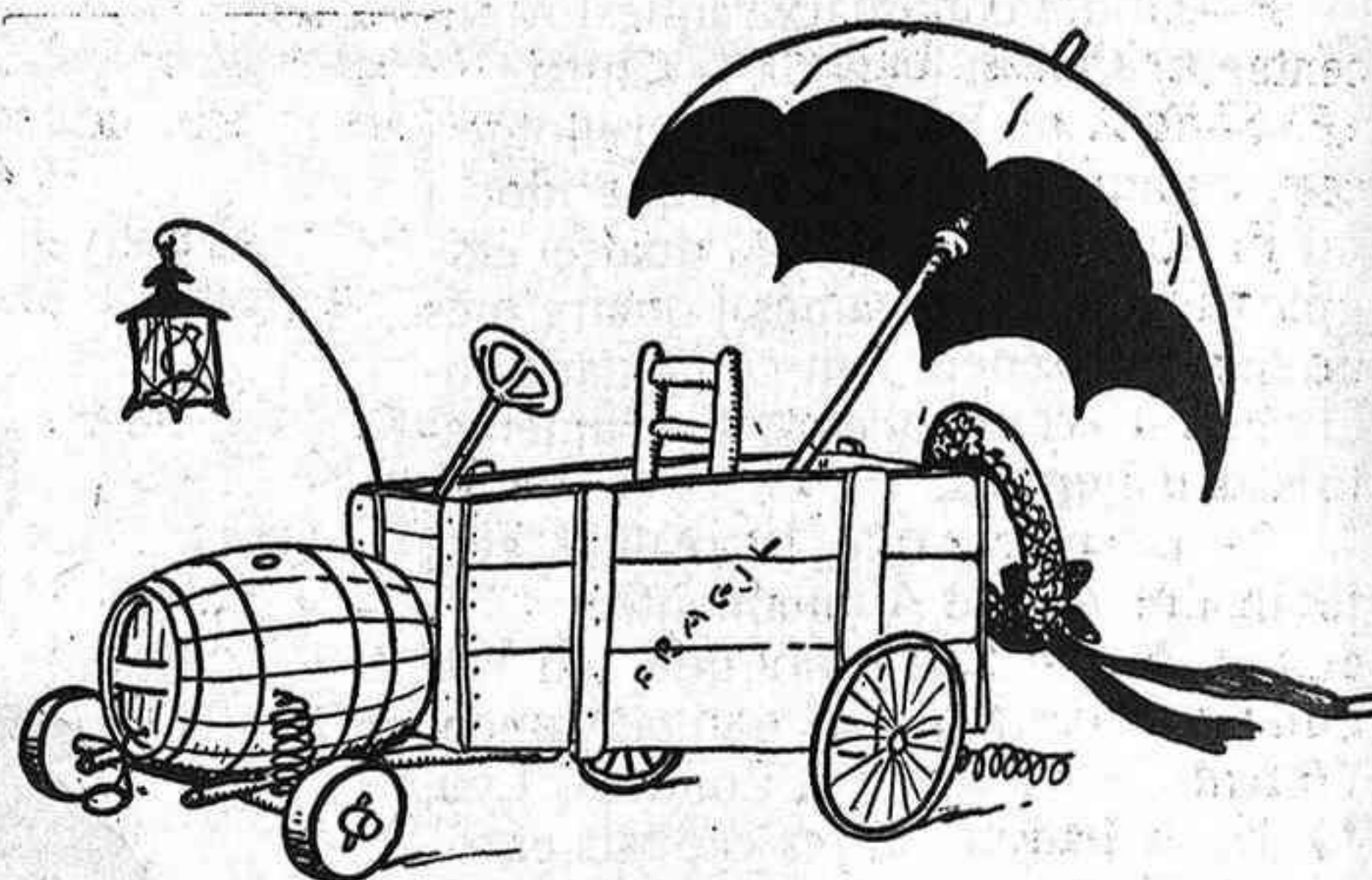
—Visca la Pepa!

Per a quan l'Institut d'Estudis Catalans fassi el diccionari de la Llengua, desde ara proposo aquesta definició:

CADA HU TÉ L'AUTO QUE'S MEREIX

El del alcalde Pich

El del alcalde Vidal i Valls

«Regidor.—Un home que, escullit per a que administri amb zel i prudència els interessos d'una població, se passa la vida al estranger, gastant en xeflis i diversions els quartos dels innocents que un dia varen elegir-lo».

A. MARCH

—Sento aqueix incident que no'm permet acabar amb calma el meu relat. El continuaré demà, si em feu l'honor de venir a dinar altra vegada amb mi, a l'hora d'avui.

***

L'endemà, tots els mateixos amics ens trobavem dinant altre cop a casa del mil·lionari.

De sobre-taula, en Tom Flap va començar tranquil·lament:

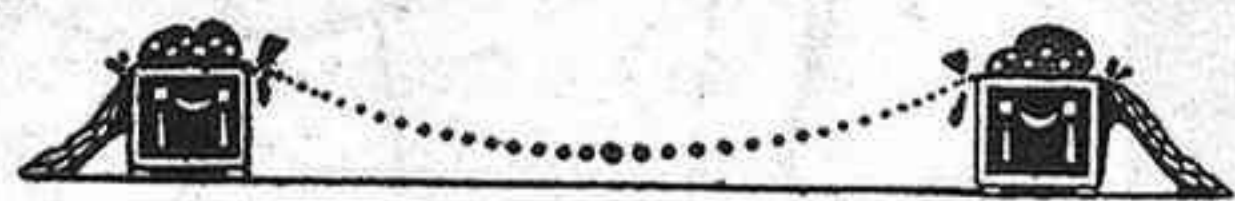
—Doncs, senyors... com vos deia ahir... el fet va passar a Xicago. Un tal John Paddochs, avui difunt...

—Dispensi,—tornà a interrompre un dels amics.—Ja li vaig dir que en John Paddoch és viu; que ahir el vaig veure al cafè del Progrès.

El yankí Tom Flap, en el comble de l'indignació:

—A mi ningú em replica!... En John Paddochs és mort i ben mort!... Veieu si ho sabré, que jo mateix li he engegat sis bales al ventre, aquest mig-dia!...

ADELI

L'infal·lible

Era un d'aquells yankís voluntariosos, enèrgics, plens d'orgull i plens de dòlars, que adquireixen un castell amb la mateixa facilitat que un altre mortal compra una capsa de mistos. Se deia Tom Flap i ens havia convidat a dinar a uns quants amics.

De sobre-taula va dir-nos:

—Silenci, senyors. Vaig a contar-vos un fet interessant, i espero que no m'interrompereu. No hi hà res que'm posi tan nerviós com que algú em trenqui la paraula.

Tots els amics vàrem prometre-li restar muts com peixos, i en Tom Flap va començar:

—El fet va passar a Xicago. Un tal John Paddochs, avui difunt...

—Dispensi!—interrompé un dels nostres amics.

—Prou!—va dir ell, tot furiós.—Ja he dit que no permeto que ningú em faci interrupcions de cap mena.

—M'he permès dir «dispensi»—replicà l'interruptor —per rectificar un error.

—Jo no m'equivoco mai!...

—Doncs aquest cop s'ha equivocat, perquè aquest John Paddochs, a qui vostè es refereix, no és mort, com vostè suposa.

—Es mort!

—No és mort, perquè precisament avui jo l'he trobat al cafè del Progrès, on va cada mig-dia a fer el vermouth.

El yankí Tom, sofocat, rabiós, no va sapiguer de moment què contestar. Però, apropant-se al grupu d'amics, va exclamar:

La barberia del llanto

Per raons de veinat, a un servidor l'afaiten en una casa de l'Eixamplis, i sols per un motiu extraordinari deixo confiar la barba an el barber habitual que ja li coneix la direcció del pèl i la debilitat pel Gallo.

Diumenge va ésser un dia d'excepció, obligat a anar a rebre a uns parents, i havent-me llevat tard, vaig empendre-me-les directament desde les amples vies de la nova Barcelona envers als vells carrers de ma ciutat.

Hort d'en Favà, carrer més alt de Sant Pere, Mónac, mitjà de Sant Pere, plaça del mateix Sant, amb sucursal de la Caixa d'Estalvis, i, finalment, les basses del ja tan anomenat Sant Pere.

Per una d'aquelles casualitats de la vida, vaig acostar-me a un aparador, i en els vidres d'ell, convertit en espill, la meva imatge era peluda com la de Fra Joan Garí, i com la d'ell paorosa.

No podia pas presentar-me davant dels meus parents amb tal aspecte de fera, i en conseqüència calia cercar prest una barberia.

Primer n'hi havia una que deia «*La Juventua*», 15 cènts. Era massa barato. Després una altra, anomenada «*El Siglo XX*», també de quinze cèntims; però, aquest cop, higiènica; era massa modernista.

Finalment, tocant ja a la plaça de Sant Agustí vell, n'hi havia una que no deia res i tenia l'aspecte de casa de gent de bé.

—Aquesta és la meva;—vaig dir-me, boi entrant en la, des d'avui, cèlebre barberia del *llanto*.

Es un establiment com molts n'hi hà, dintre la classe; té quatre sillons i quatre miralls; té una taula al mig, amb el *Nuevo Mundo*, *Mundo Gráfico*, *La Publicidad*, *El Diluvio* i les mai oblidades *ESQUELLA* i *Campana de Gracia*.

Hi hà bancs, cadires, un llum amb una bola de paper fi, i en les parets uns cromos representant escenes shakespeareanes, i un retrat de l'amo quan encara estava de bon veure.

La botiga estava plena de parroquians, gent del barri tothom, que per nom o cognom s'anomenaven, i qualsevol hauria cregut que rapar-se la barba o tallar-se la pollera els havia dut allí.

Però no, allí, l'afeitada, era un pretext per a contemplar la comedia de les baralles de marit i muller, el riure del noi gran i els plors d'en Felipet, que és el petit i l'ase dels cops i l'estimat de la senyora.

Ja veuràn com và. Afaiten de rengle: el pare, un ho-

me grassonet que té els cabells blancs i el bigoti negre; el noi gran, molt ben pentinat, amb el mostatxo rinxolat i amb un posat de no haver descobert pas la pólvora; en Felipet, que a mi em feia l'efecte de tenir molta por i molt poca vergonya, i un altre que segurament deu ésser parent de la casa.

La mare ha tornat de plaça i sèu al mig, com el di-jous; la parroquia s'ha instal·lat allí on ha pogut, o ha volgut.—Nota: en Felipet és un marrec d'uns dotze anys.

El pare dirigeix la conversa:

—Com và, *Feliciano*?

—Ja va parir la cunyada, senyor Comas?

—*Paco*, cap als toros, eh?

—Mossèn Joan, vostè ja està llest, per avui... Ah, no? De manera que... un enterro?... Vaia, vaia.

—Vol que li faci la ratlla al darrera, senyor López?

I així anava seguint.

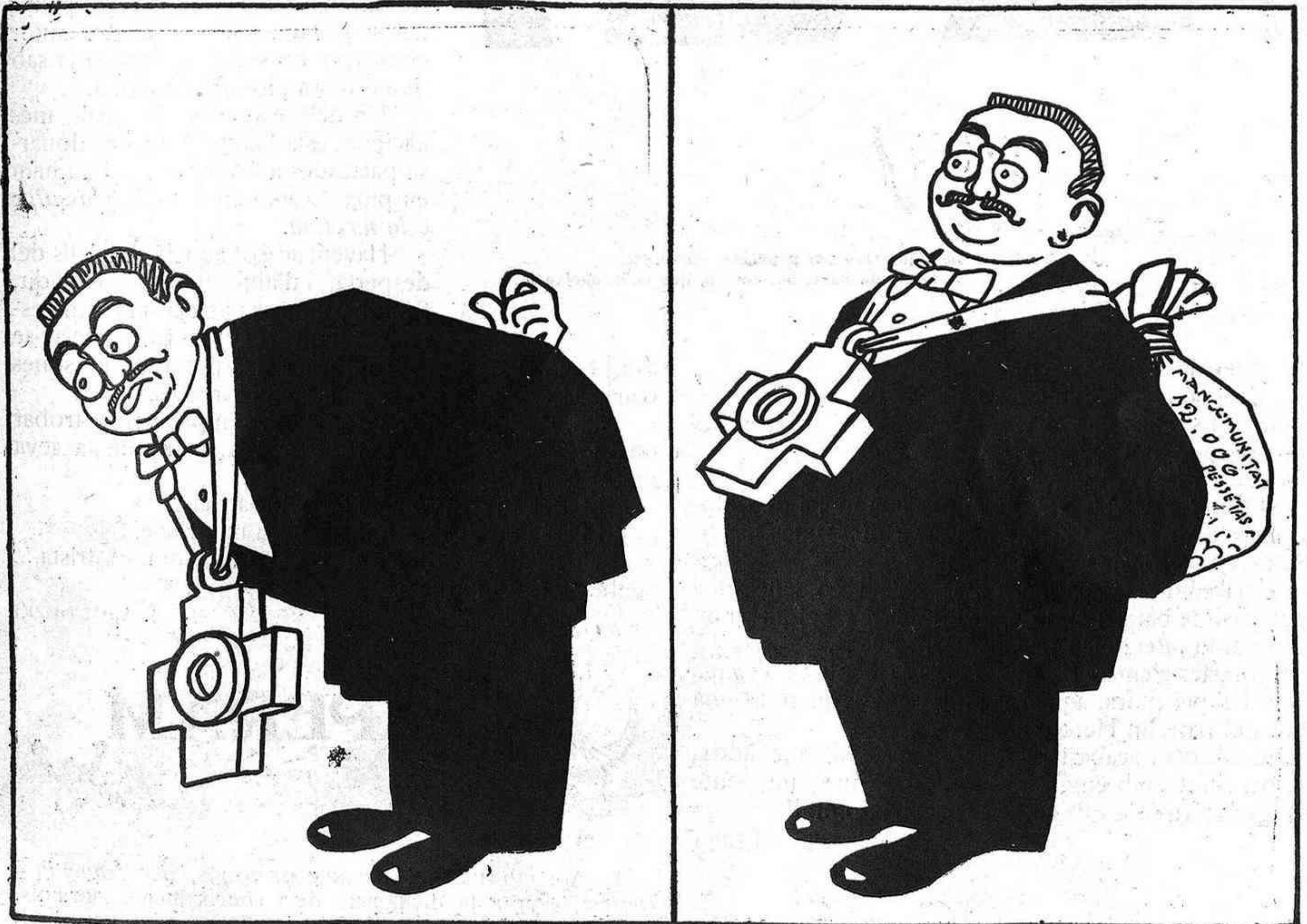
De prompte s'obre la porta i surt per ella una testa desconeguda, amb gest vacil·lant.

—Entri, entri, que desseguida li toca.

L'home entra, arriba el seu torn i veu amb desconfiança que l'ha d'afaitar en Felipet; an ell, que té una barba tan dura!

El pare, amo i senyor, s'adona de la racança del foraster, i diu:

—Felipet, an el senyor no facis més que ensabonar-lo; el «gran» ja'l servirà.

DON ENRIC A LA PROCESSÓ

Els altres anys, el pobret,
hi anava tot encorvat;

però ara, amb el contrapès,
ja hi pot anar més tivat.

SEGUINT EL CURS

—No's queixarà per paperets, senyoreta.
—Ss fossin de banc, pot-ser no, que no'm queixaria.

—I per què?
—Ets petit.
—Si en sé més que ell!
—Mocós!—diu el germà.
—A callar!—fa el pare

I el foraster se veu ensabonat per una mena de dolura mascle que deixa lliscar per ses galtes unes llagrimas com sigrons.

La mare entra aleshores en escena, i comença una divertidíssima baralla entre marit i muller i el fill gran, en la qual hi intervenen tots els parroquians.

El foraster s'entera de que és ja la setima vegada que en Felipet plora, aquell matí; de que la mare és una màrtir i el pare un Herodes.

Qui sab com acabaria si en Guillermito, que acaba d'arribar junt amb en Gisbert, no expliqués un conte verd, que fa riure a tots fins a la pròxima ploralla.

LETTA

Del jardí dels humoristes

L'AUTOR CÒMIC

L'autor còmic és un home, generalment, entre dugues edats, devegar des entre tres, però, més vell o més jove, mai.

Cada dia, invariablement, el desperta, a primera hora de la tarde, el cant d'un gall — per mica que pugui ésser d'indi, millor;—i aquest Ki-ki-ri-kí li porta, a la imaginació, material per a tota la jornada.

Es lleva, es posa els calçotets, i badallant d'una manera sinistra exclama: *Hem de fer broma!*

Aleshores comença a practicar algun exercici higiènic dels molts i variats que'n Saimbraum aconsella per a encomanar la alegria i encendre als cervells idees regositjades.

Després d'això s'afaita la cara i es pentina el cap; al revés d'alguns altres autors que senten l'humorisme a l'extrem d'afeitar-se el cap i pentinar-se la cara. Però el nostre autor còmic no ho fa, això, perquè ja sab que és cosa passada de moda.

Un dels exercicis als quals més aficionat està l'autor còmic és donar-se patacades a les cuixes, tot fumant en pipa. D'això en diu ell: *massatge a la nicotina.*

Havent acabat aqueixos detalls del despertar, i d'altres que no volem dir, l'autor còmic es passeja una bona estona amunt i avall. El passejar-se avall i amunt ja fa temps que's deixa per a les persones conciroses, assaltades de pensaments tristois.

Així, l'autor còmic, acaba quasi sempre per a trobar una idea—que havia perdut entre'l teatre de la seva predilecció i el cafè dels seus amors.

Si l'idea és de broma, escriu un article.

Si l'idea no és de broma, escriu un article.

I els dies que no té cap idea, ni alegre ni trista,... també escriu un article.

J. GOUDEZKI

LA AGRICULTURA AL ALCANCE DE TODOS, per *Jennepin* i *Herlem*.—Per a la divulgació dels coneixements agrícoles, entre aquelles persones a les quals directa o indirectament puguin interessar les operacions del cultiu, de la ganaderia, o de les industries que se'n deriven, aquest tractat ha d'ésser de positius resultats. Es un album escrit en llenguatge senzill i d'una gran amenitat. La presentació és elegantíssima.

La part artística conté siscent gravats, constituint un magnífic llibre per a present a la mainada.

RAQUEL MELLER, per *Josep M.ª Castellví* i *Leopold Varó*.—És una barreja de biografia, estudi crític i obra de reportatge. S'hi contenen indiscrecions interessants, i aquest és el motiu que dona més suggestió al llibre. La cèlebre cupletista Raquel Meller surt retratada, en aquestes planes, baix els variats aspectes de dona alegre i d'artista. Els que vulguin sapiguer quelcom de la vida i miracles de la mimada *tonadillera baturra* llegiràn amb gust aquesta obreta.

MANUAL PRÁCTICO DE FARMACIA, per *E. Alessandri*.—Vet aquí un manual que fa l'efecte d'una completa biblioteca. En les seves planes hi trobareu les fórmules de tota mena de farmacopeies, els sistemes de preparar-les i ensajar-les, els procediments per a descobrir el grau de puresa de les drogues medicinals, el mètode d'obtenció dels distints productes, els seus usos i incompatibilitats, la manera de recollir, conservar i utilitzar les plantes i animals aplicables a la Farmacia, les manipulacions de laboratori, la toxicologia pràctica, els socors d'urgència, etc., etc. És un llibre que, per la seva claretat de conceptes i pels nombrosos dats concisos i pràctics que conté, resulta de gran utilitat no sols als farmacèutics titulars i als auxiliars, sinó també als metges, als adroguers, als químics i, en general, a tots els que's veuen obligats a manejar substàncies que directa o indirectament tenen aplicacions medicinals.

PER CATALUNYA. Articles del Doctor *Martí i Julià*.—Els amics del gran patrici han fet un gran bé a Catalunya i a les lletres publicant en un elegant i seriós volum els millors articles del Doctor Martí i Julià. El formen una quarantena de treballs escrits amb la valentia de l'home pur i conseqüent, i amb el profon coneixement del savi coneixedor de la terra, i que mira fit a fit a l'ideal. Són veritables oracions a Catalunya que l'esperit llibertador del ferm propagandista ens brinda per a que'ls distrets i els eixuts d'ànima s'hi ficin, i les resin cada dia, a totes hores...

SEPT SCIENCIES

GLOSARI

COSES DE CASTELLA

CAFÈS DE «CAMARERAS»

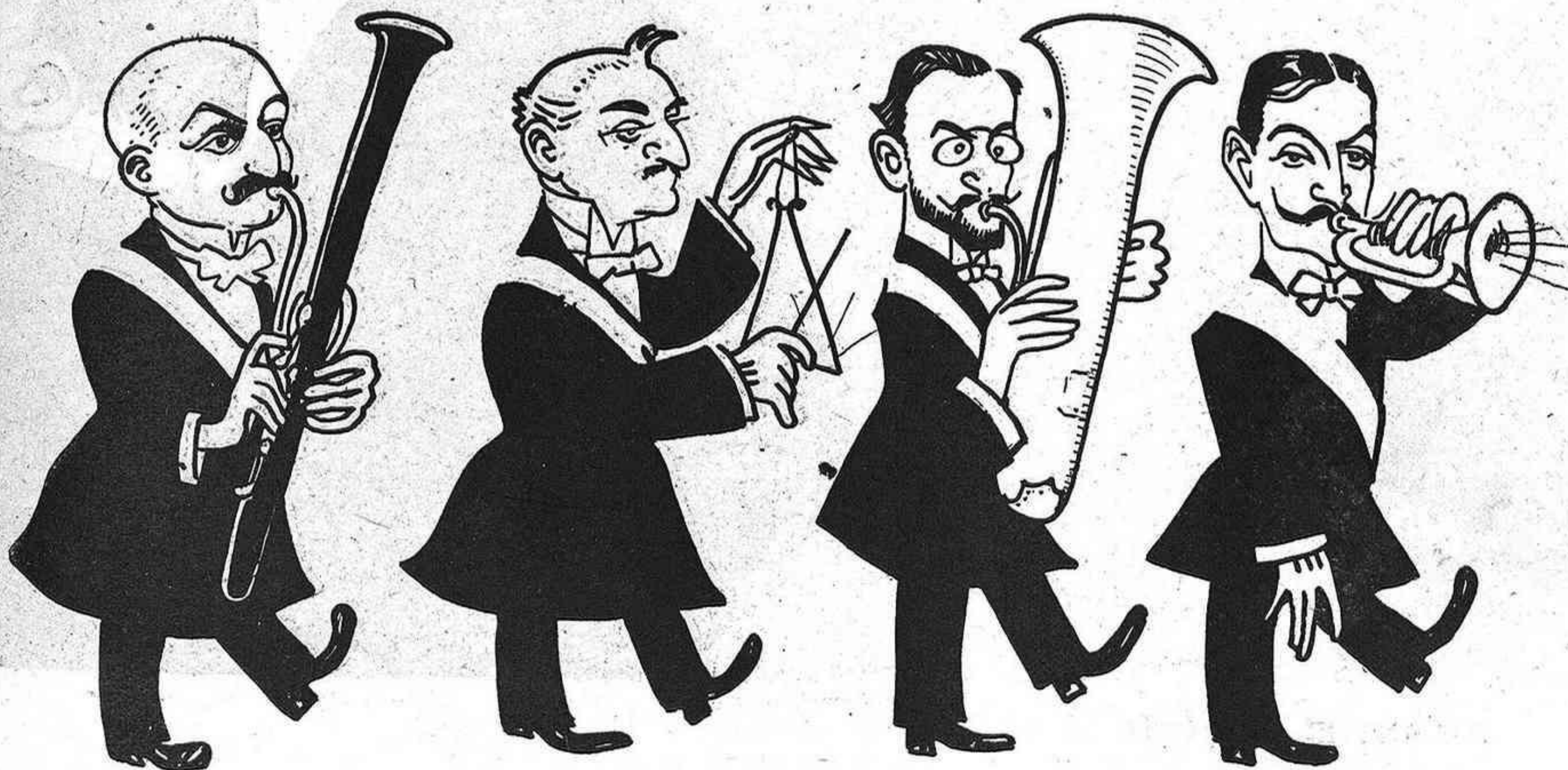
An aquests poblets de Castella, de que anem parlant an el Glosari, perque no hi manqui cap element dels que tenen vistes a Europa, i perque tinguin una mostra de lo que és la civilització amb tots els seus engranatges, sol haver-hi el seu esbarjo, que és un cafè de camareras.

Aquest cafè de camareras, com que encara que vingui d'Europa, o perque és un cafè xic, privat, o per la seva independència, o per donar misteri a la casa, sol ésser en un carreró poc vist i tapat amb unes grans cortines.

El que és ardit per a entrar-hi troba, de sobte, unes quantes taules un xic tacades d'aiguarent; uns bancs a l'entorn de la sala com setials de tartana, o bancs de sales d'espera; veu tres o quatre llumets elèctrics que mai s'acaben d'encendre bé i mai s'acaben d'apagar prou; una estufa que s'ha apagat per un sempre més amén, i un taulell amb tota la pisa que's necessita an aquestes cases.

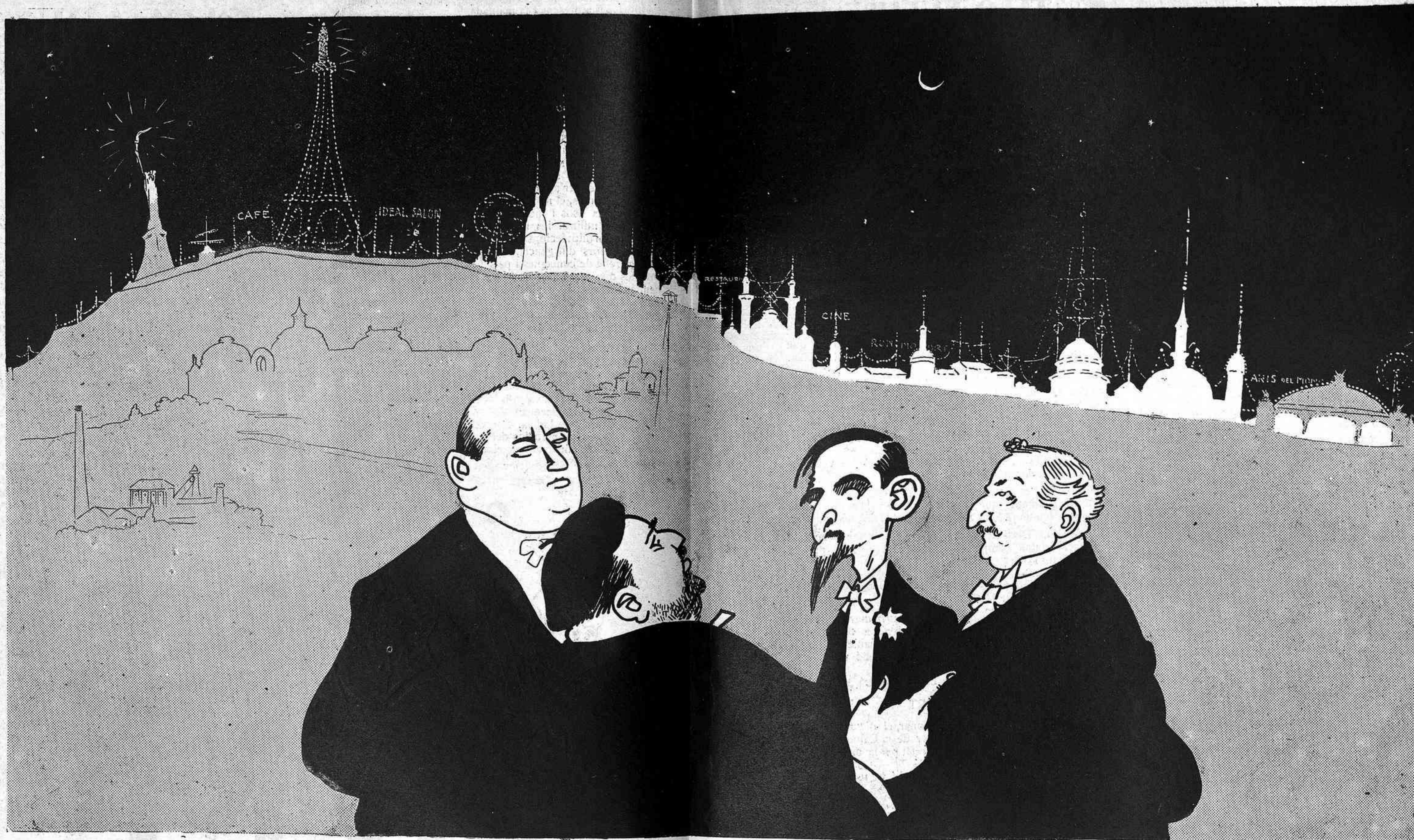
Així que hi arriba un parroquià, la camarera, que està a l'aguait, es mira a aquell parroquià, amb un posat de cansament, com volguent dir: «Ja'n tenim un altre», i el parroquià se mira an ella tot pensant: «Aquesta... és d'aquelles».

Aquelles..., o sien aquestes, per ésser dones d'esbargiment, no tenen pas posats d'esbargir-se. Solen ésser joves; però tan motxes, que sembla que s'estiguin allí com en un convent de beguda. Segurament deuen ésser morenes; però com aquestes cases de Sitges que les emblanquinen tan sovint, ningú és capaç de sapiguer quin color hi hà darrera la crosta. Pot-ser tenen bons sentiments, però van tan escarmentades que no'ls surten mai a la part de fòra, i si

ELS REGIDORS CLERICALS

—Ja estavem decidits: si no s'arriba a votar la «Banda» per a les processons,... hi anem nosaltres.

DAVANT EL PROJECTE

—Nois, és qüestió de fer-ho bé, perquè aqueixa Exposició ha de donar el cop.
—Això rai; si s'ha de donar algun «cop», no us espanteu. Faré venir als del *requeté*.

molt convé fins són austeres; però com que'l seu ofici és fer beure, i beure elles, i fer pagar el gasto, els hi ha quedat una ronquera que no se la treuran mai més de la gola.

La camarera, doncs, sigui com sigui, així que veu entrar un passavolant, li pren la mida de cap a peus, calculant, poc més o menys, el gasto que podrà fer i el vi que li podrà fer beure, i, apropant-se-li, li diu:

—¿Qué quieres tomar, hermoso?

L'hermoso, que sol ésser un jove sorrut, espès, camarim i tallat a cops de destrat, com un cap de viga romana, es mira aquella camarera, clou els ulls, se li arrufa el nas i pensa: «Ja ho sé lo que voldria!».

—Vamos, ¿qué quieres?—li diu ella.—¿Aguardiente? ¿Una copa de ron?

I ell va callant.

Va callant, però amb els ulls encesos mateix que dues brases li fa senyal de que s'assegui.

—Ya sabes que no;—li diu ella.—Bebe; bebe lo que quieras; pero el sentarnos nos está prohibido. El reglamento no lo permite.

I és veritat, el reglamento no lo permite. El reglamento no'ls permet res, an aquestes cases de disbauxa d'aquests pobles de Castella. No hi hà cap convent que tingui més ordre que'l d'aquests llocs de desordre. An aquests cafès d'amors tenen privat fins l'asseure's al costat de l'enamorat. Com que les tenen per sospitoses, els ho priven tot, fins el mirar. L'alcalde les té senyalades; l'agutzil no les pert de vista; el municipal les vigila; les dones del poble les hi fan guardia; no poden seure; no poden sortir; no poden fugir; no poden quedar-se; i aquell cafè que fa tanta por a tota la gent de virtut, per un contrast meravellós, és la casa de més virtut del poble, i, si l'intenció no és bona, els fets són els més correctes que hi pugui haver en cap casa honesta.

El jove beu, mira, torna a beure, torna a mirar, no troba mots, voldria robar la camarera, en que no fos més que per mitja horeta; sent un moment de revolta en contra de l'esclavitud; mira a l'entorn per si el poden veure, i saltar, i donar-li un bes; però, quan comprèn que no és ningú per lluitar contra'ls reglaments, diu alguna paraula obscena que ningú l'escolta ni en fa cabal; butxaqueja totes les butxaques, paga lo que pot o lo que deu, dona la mà a la camarera, li torsa un dit, ronseja una estona, se'n và a la porta, torna a mirar a dintre, s'estreny els pantalons amb la faixa i tanca d'una revolada que fa trontollar les vidrieres.

La camarera, a dintre, serveix a un altre, que arriba tan mut com el primer i amb les mateixes intencions, i a un altre, i a un altre, i tots van passant, amb els mateixos desitjos i les mateixes abstinències.

Aquell recó, sia com sia, és l'única visió de vici que hi hà an aquests poblets de Castella. Aquestes cases de temperancia on sols se peca de pensament són una petita il·lusió d'haver conegut el pecat. El que ha estat allí una sola volta ja's pot casar. Ja l'ha correguda. Ja s'ab què és el món. Ja té experiència. Ja ha fet la joventut. Ja és un home. Quan sigui vell i li parlin d'aquells anys de joventut, dirà als seus néts:

—An els nostres temps ens divertíem molt més que ara. Allò eren juergas!... Allò era disbauxa!...

XARAU

PRINCIPAL.—*Las malditas ideas*, comedia en un acte de un tal senyor Pellicer, no és, en sí mateixa, gran cosa. No hi hà de notable sinó la pintura del tipu protagonista, que'l il·lustre Simó-Raso interpreta meravellosament.

=Continúa l'èxit de *Lluvia de hijos* i de les altres comedies de repertori, a les quals dona una execució acabada la companyia del Principal.

En vista d'aqueix èxit l'empresa ha pogut recabar del senyor Simó-Raso que's quedin uns quants dies més a Barcelona, havent-se obert un nou abonament a sis dies de moda, que equival a una nova serie de tres setmanes de funció.

Els aficionats a la comedia finita estàn d'enhorabona.

TÍVOLI.—Dilluns va despedir-se la Xirgu. Tan aquesta funció com la del benefici varen veure's extraordinàriament concorregudes. La celebrada actriu fou ovacionada en les obres *Salomé* i *El patio azul*, veient-se obligada a parlar, al final d'aquesta. Les seves paraules—en català!—foren plenes d'agraïment per al nostre bon públic que tant l'estima. També tingué un record per al nostre teatre regional al trasmetre els xardorosos aplaudiments que acabava de rebre al eminent autor de *El pati blau*, Santiago Rusiñol.

Que observi forsa, que aprengui molt de la vida, i que pugui tornar sovint, és lo que li desitja aquest humil revister.

=Dimecres degué debutar la companyia d'opereta del «Teatro Eslava», de Madrid, amb el famós «vaudeville» *A ver si cuidas de Amelia*.

Quan l'haguem vista i aplaudida, tindrem molt gust en dir-hi alguna cosa.

NOVEDADES.—La comedia de gresca *El orgullo de Albacete* segueix proporcionant bones entrades.

S'ha reproduhit, també amb bona acceptació, la vella joquina *El matrimonio interino*.

NUEVO.—Per al dimecres estava anunciat el debut de la companyia dramàtica que dirigeix el primer galàn don Emili Armengod. Inaugurà amb *Fedora* i *Puebla de las mujeres*.

CÓMICO.—Dissabte començà les seves tasques amb la presentació d'una companyia de sarçuela dirigida per en Ricard Güell i el mestre Espeita.

Res de nou.

La setmana entrant s'estrenarà *El amigo de Melquiades*, un dels grans èxits de Madrid.

APOLO.—Amb el «vaudeville» *La primavera* no'ns hi podem entretenir perque no és nou. Amb altres títols, ja teníem el gust de coneixe'l. Lo que hi hà de notable és que la traducció és més distingida i que l'interpretació val més la pena. D'aquí vé la clau misteriosa del èxit.

=Avui, divendres, estrena de *La dona nua*.

SALA MOZART

La senyoreta Ampar Iturbí va donar, el dissabte passat, un concert a la bonica sala del carrer de la Canuda. El programa, interessantíssim, fou interpretat per la distingida artista amb tota pulcritut.

En aquest concert, la senyoreta Iturbí va usar el *pedal-clave*, aparell que, aplicat a un piano ordinari, permet trobar sonoritats de clavicordi, amb les quals l'artista esmentada, que té sentiments i diu amb exquisidesa, pogué mostrar-nos el seu talent i la seva esmerada escola.

Ens causà gran impresió el *preludi* i *fuga* en *mi major*, de Bach; així com la *Gavotte*, de Rameau; la *Tocatta*, de Paradisi, i la *Sonata* en *do major*, de Mozart.

Indubtablement, se tracta d'una pianista de grans disposicions i fort mecanisme, com així ens ho demostrà després, sense'l *pedal-clave*, en el *Carnaval de Mignon*, d'Eduard

Schut, i en una composició del seu professor mestre Chavarri. Els aplaudiments que recollí la senyoreta Iturbí foren molts i molt entusiastes.

Felicitem a la senyoreta Iturbí i al seu professor senyor Chavarri per l'èxit obtingut en la «Sala Mozart», així com a l'inventor del *pedal clave*, n'Eussebi Ventura.

***

En aquest mateix local, el diumenge passat a la nit, va donar-se la darrera sessió de l'*Historia del Trio*, pel tercet Soler.

La manca d'il·lustració musical dels executants ha sigut evidenciada des del començament d'aqueixes vetllades—malgrat al crític musical d'*El Diluvio*, que mostra pel tercet Soler una *benevolencia* excessiva—i això fa que no més es concretin a fer les notes que llegeixen en els papers, i molts cops, especialment el violoncel, ni a tant arriba.

La primera obra que figurava en el programa de la darrera sessió fou el Trio de Saint-Saëns, *Op. 18*, que per cert és molt superficial, i perquè tingui interès s'ha de tocar amb una gràcia i distinció extraordinària; en canvi ells el digueren amb certa vulgaritat i un poc de mal gust.

Després, l'interessant Trio el·legiac de Rachmaninovo, que per lo tètric de l'obra a voltes ha de fer agafar calfrets a l'auditori, prengué en les seves mans una monotonia atterradora, i el pintoresc Trio *Op. 65*, de Dvôrak, que s'ha d'interpretar una mica exagerat, quasi a la *tzigane*, donat el caràcter de l'obra, el tocaren sense cap brillantesa i amb un desconeixement gran, lo que resultà pesadíssim, perquè si un mal té, aquesta obra, és que és un xic massa llarga, especialment el final i, naturalment, tocat com el tocaren, resultà intermenable.

Lo millor que podria fer, el tercet Soler, és estudiar més, doncs per aquests senyors se veu que no existeixen els estils (que és lo principal) car tot ho interpreten de la mateixa manera.

Després, en el conjunt hi manca aplom i unitat; no estan prou equilibrats els tres, i això fa que tot surti tan desencaixat.

Ha fet molt mal fet en Soler de donar-se a conèixer com a executant, puix això el perjudica molt com a mestre; però en fi, ja ho podia preveure abans de comprometre's.

NOTES DEPORTIVES

— FOOT-BALL

El resultat del partit final entre l'equip dels «*Noots County*» i el del «*Barcelona*» estava previst. Lo que no estava previst és que'l darrer fos el primer en marcar tanto, i que'n marqués tres vegades.

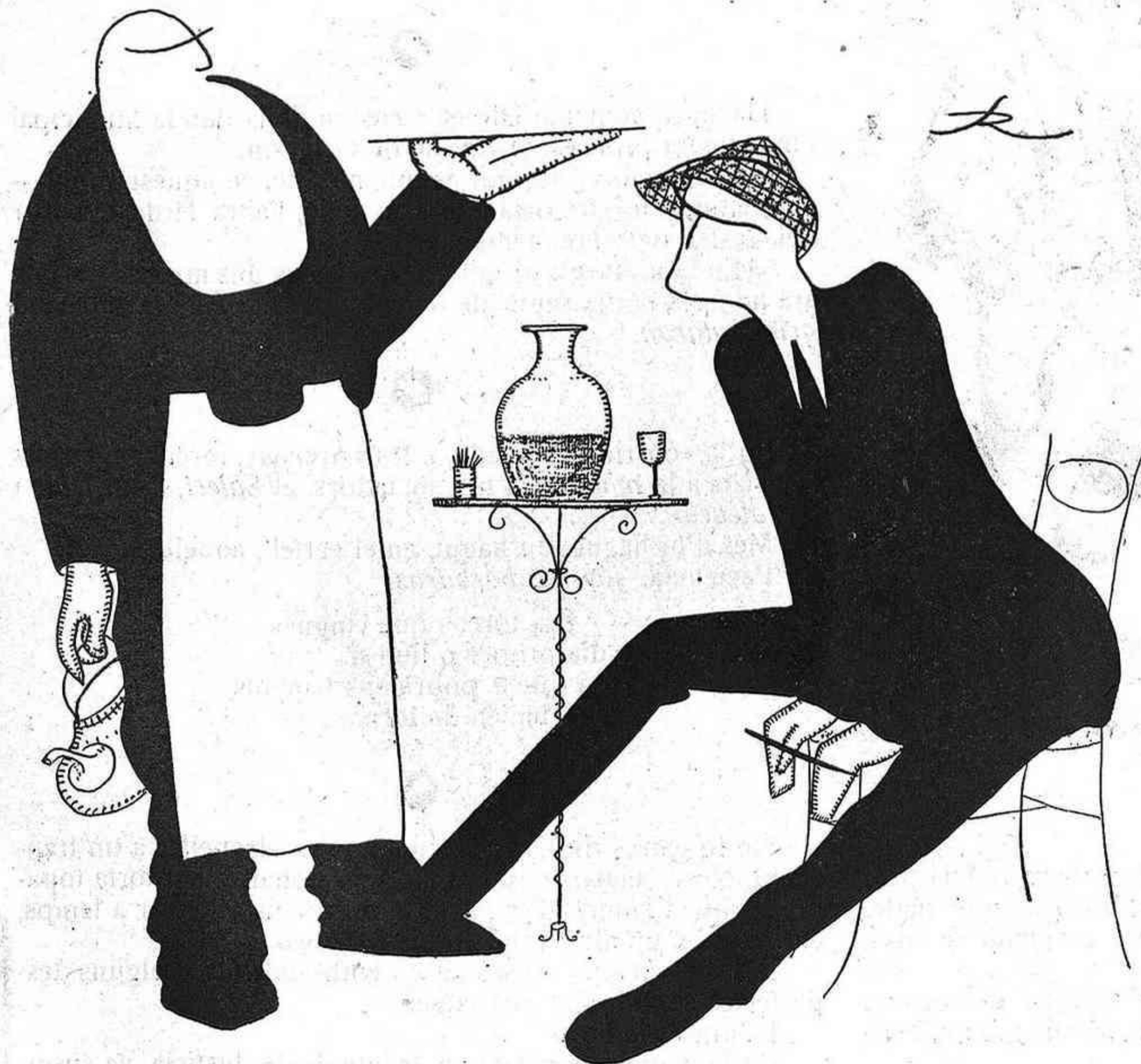
En l'equip anglès hi mancava en Morley, el gran defensa que un company deportiu ha motejat de *paquidermo*, mancant evidentment, encara que sigui de *soslayo* i encara que no sàpiga lo que significa la paraula, al respecte que's deu a un estranger, que no per ésser fut-bol·lista deixa d'ésser tan persona com nosaltres mateixos, els periodistes deportius.

Hi mancava en Morley, i als nostres, durant la primera part, els sobrava energia i punt d'honor.

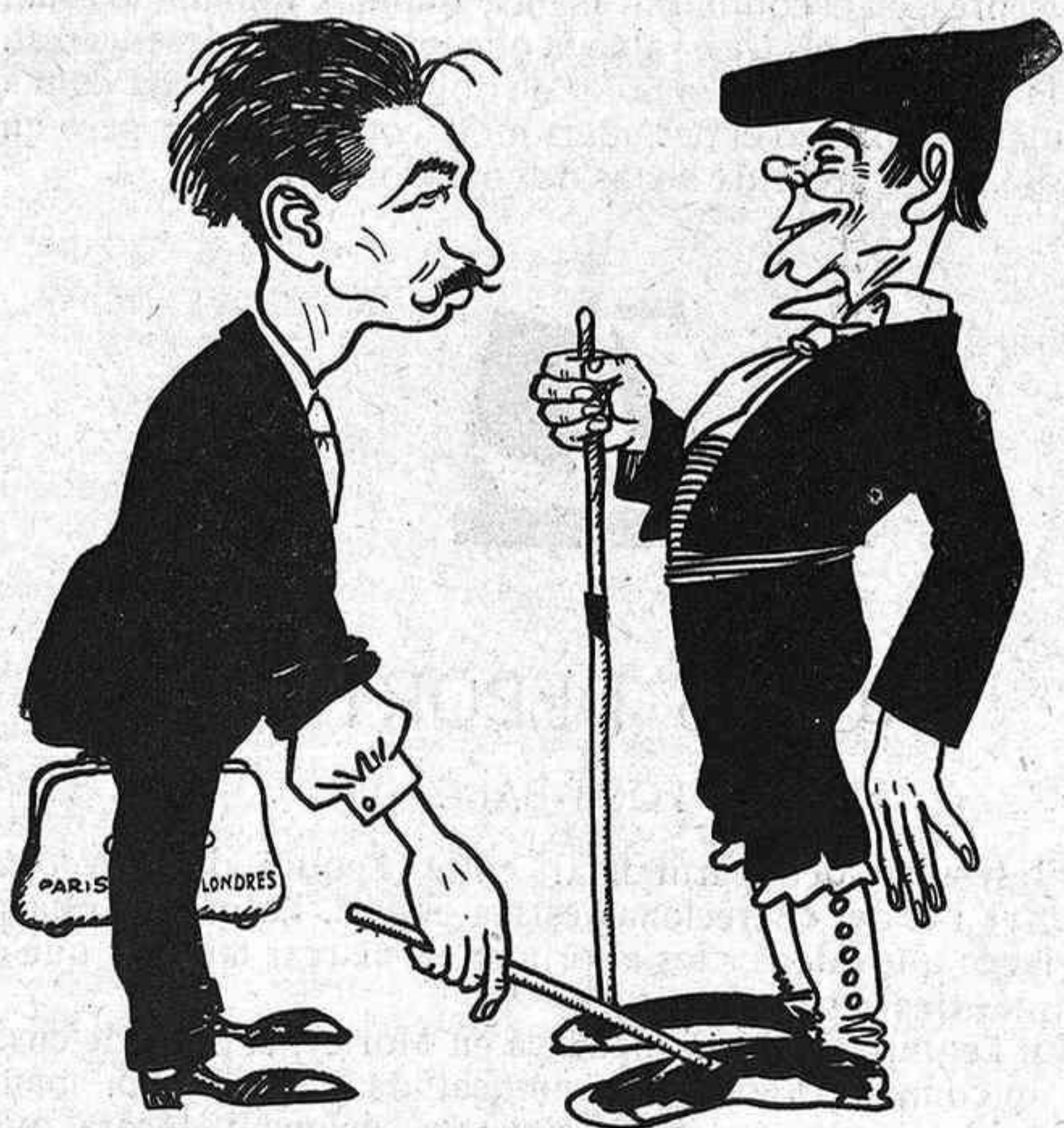
Quina empenta, valgue'ns el sant patró de la cossa! Sigui el que sigui. Allò era follia! Tots junts semblaven un huracà.

Els entusiastes del «*Barcelona*», al veure que en Peris i en Morales havien foradat el *goal* d'en Steele, revolcant les defenses angleses com si fossin ninots de palla, s'il·lusionaren fins al punt de creure en una possible victòria dels nostres sobre'ls professionals.

Però arriba la segona part. Els anglesos qui sols s'havien apuntat un *goal* en la primera—val a dir que feren tots els possibles per a apuntar-se'n més—posaren en joc tots els seus recursos. En Peart, el *dregnouth* més terrible, deixa de somriure, en Weterall ja no s'entretingué en driblines rifades, la pilota anava com una exhalació i ells saltaven com llagostes i corrien com antílops. Aleshores poguerem admirar la disciplina de l'equip, la seva empenta i fins les seves trampes de professionals que's proposen atuir a l'adversari. Començava a complir-se lo que havíem profetitzat entre alguns amics. Anavem a presenciar un assalt a la nostra porta sense precedents. I així fou. El domini dels «*Noots County*» devingué absolut. La lluita es circunscribí a mig camp. Nou *goals*, un darrera l'altre, foren entrats pels anglesos, malgrat la desesperada resistència dels nostres jugadors. Aquests derrotaren l'energia de bell anduvi i ara l'energia corporal i la formidable agilitat de l'enemic s'imposaven avassalladores.

—Voldria saber perquè m'ha portat escuradents, si no tinc ni dents ni boca...
—Oh, no sé com els veu si tampoc té ulls?

REUS, PARÍS I LONDRES

—Escolti, senyor Millet de les solfes: Abans d'anar a París i a Londres, que no podria venir a Reus, aqueix Orfaió?

manca apendre als nostres fut-bol·lers per a arribar a una mitja perfecció en el deport de la cossa.

Als aficionats, además, els entusiasmen les bones jogades, sense mirar si és del país o estranger el qui les realitza.

Molts cops, en l'avenir, enyorarem el joc, brutal o no, dels *Noots County*. Tingueu compte qui us ho diu.

REGATES

Les regates a vela, del passat diumenge, foren una meravellosa manifestació deportiva. La qualitat de la concorrencia suplía la quantitat.

Ens és impossible, per manca d'espai, donar la classificació que mereixen les embarcacions.

La festa, emperò, va resultar brillantíssima, i això val la pena de fer-ho constar.

Vanitas, vanitatum...

Durant l'ausència del il·lustre Pich, ha pretengut la quefatura de la minoria radicalíssima del nostre Ajuntament el senyor Juncal.

Però el cas és que'ls seus correligionaris no l'han volgut reconèixer com a príncep i el pobre home s'ha hagut de quedar amb les ganes de manar.

Ell prou deia, amb gest napoleònic: «Jo mano!...»

Ningú se'l creia. Ningú se'l creia, perquè tothom sab que an aquella casa n'hi han de més *manos* que ell.

EL MESTRE DE DEFINICIONS

—No sabs qué és una regata? Es veu que no coneixes l'esperitisme...

—Veiam, què és?

—Una re-gata, és una gata que ja havia sigut gata en l'altra vida.

En Greemwell, fòra de sí, al costat d'en Reguera feia prodigis. Però el xutar continuu trinxava an en Bru, que materialment pareixia impossible que pogués mantenir-se dret. I sucumbiren gloriosament.

El «Barcelona» deu enorgullir-se d'aquesta derrota de deu *goals* contra tres, que segurament és la més grossa, però també la més gloriosa que ha sofert.

I ara cal que convinguem que'ls que abominen de tenir professionals en els nostres equips, no's recorden de lo que

Ha sigut nomenat Director efectiu de la Banda Municipal l'intel·ligent professor Lamotte de Grignon.

Un detractor—ai!, qui és que no'n té, en aquest món!— del distingit mestre deia a un seu amic, l'altra tarde, al sortir del Castell dels Tres Dragons:

—En Lamotte els dirigirà?... Aquí tens uns musics que fins ara no se'ls podia sentir de dolents, però que d'ara endavant *grignonlaràn*.

En la «corrida» passada, a les «Arenas», foren enganxats i portats a la *malalteria* tres matadors, el *Saleri*, l'*Agujetas* i el *Valencia*.

Més n'hi haguessin hagut, en el cartell, aquella tarde! Paciencia, *jóvenes bárbaros!*

Era forçós que vingués dia proper o llunyà en que'ls pobriçons banyuts s'hi tenien de tornà.

No fo gaires dies, a París, un auto va atropellar a un transeunt. No va matar-lo; no va fer sinó donar-li una forta topada, perquè'l xòfer, a l'esquivar la desgracia, va girar a temps, embestint a un altre vehícol que passava.

Resultats d'aqueixa salvadora embestida foren alguns desperfectes en ambdós carruatges.

I... ara ve la bona.

Portat aqueix accident als tribunals de Justicia, va suscitar-se la qüestió de qui havia de pagar els desperfectes dels vehícols; i el jutge Bauchard ha fallat que la *víctima* és la

causant de l'embestida dels dos cotxes i que, per tant, l'atropellat ha de pagar les reparacions.
De què'ns queixem nosaltres?
Si estàn al cel els veïns del carrer de Salmerón!

El nostre excel·lentíssim Ajuntament ha rebut de varis Instituts zoològics d'Àfrica i de l'Índia una vintena de fotografies d'elefants.

Què farà, ara, el nostre Municipi?
Delicadesa obliga.

Lo natural i lo lògic és que's faci el canvi de cartrolines. No'ls toca més remei que enviar als Instituts Zoològics els retrats dels nostres regidors.

S'ha constituït a Barcelona un comitè anti-alcohòlic permanent.

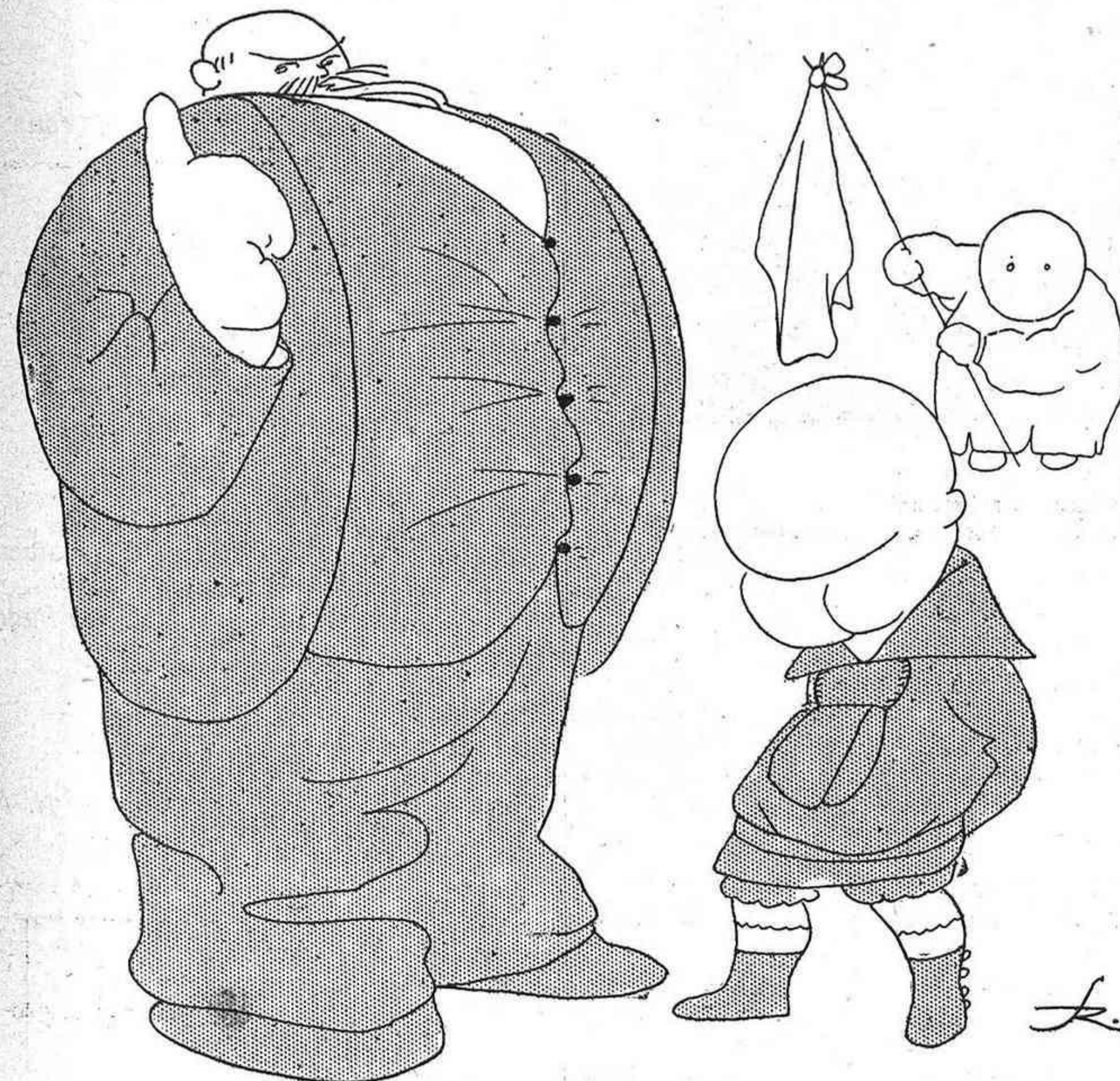
D'aquesta feta sembla que s'haurien d'acabar els borratxos.

Però aqueixa institució benèfica no pot fer gaire carrera, perquè una altra institució no menys benèfica, la Societat Protectora d'Animals, s'oposarà amb totes les seves forces al seu progrés.

Es clar...

Els alcoholistes van contra dels *gats*, i els de la Protectora això no ho poden permetre.

L'Ajuntament ha disposat que la nostra flamant Banda Municipal vagi a totes les processons del Corpus.
Tot progressal!

LES MITRES SE'N VAN

—Mira, noi si estudies per capellà i ets dels vius, arribaràs a bisbe.
—Sí, però aleshores ja no'n seria gaire temps de viu, perquè'm moriria.

L'any que ve, pensa disposar que hi vagin tots els veïns de Barcelona.

L'automobilisme ha fet una altra víctima al carrer d'en Salmerón, de Gràcia.

Si cada vegada de ocórrer una desgracia, produïda pels autos, pintessin els veïns una creu a terra, a hores d'ara, aquell carrer semblaria el pit d'un general.

I, al passar-hi, els xòfers pot-ser hi pararien més compte. No per lo que fos en realitat, sinó per la semblança. Els faria respecte la Llei de Jurisdiccions.

L'alcalde interí—interí a l'hora d'escriure aquesta nota—senyor Vidal i Valls, sembla que és un gran amic de les flors.

Cada matí guarneix el despatx de l'Alcaldia amb clavells de sang i roses de pastor, que sembla una primavera.

No són precisament les flors, que s'han d'admirar en aquell despatx, senyor alcalde. Són els fruits.

Vui dir que... ja'ns veurem les cares per allà al mes de setembre!

Amb sorpresa i sentiment veritables hem rebut la nova de la mort de don Ferràn Rus i Busquets, ocorreguda a l'Havana el dia 15 de maig.

Era el senyor Rus un bon amic nostre, i entre les cordials relacions que'ns havien unit sempre, cal remarcar la que'ns proporcionà amb la seva valiosa col·laboració en el nostre Album fotogràfic *Barcelona a la vista*.

Descansi en pau i rebi, la seva apreciable família, l'expressió íntima del nostre sincer condol.

El regidor senyor Lasarte demana que's faci una bona higienització en l'interior dels tramvies d'en Foronda.

A nosaltres ens sembla que la millor higiene tramviària seria suprimir les rodes.

A quan la tracció aèria?

La reina donya Victoria ha regalat al gran torero el *Gallo* una magnífica cadena.

—*Viva er Gayo!*

I el matador contestarà:

—*Vivan las caenas!*

Un desesperat, cansat de la vida, va entrar a una armeria de la Rambla. Es feu ensenyar una pistola, la va carregar, per a assegurar-se de si «anava bé», i s'engegà un tret al pit, matant-se.

Naturalment, l'arma encara no l'havia pagada, el comprador, el cadàver del qual no pogué ésser identificat.

Sinó que fa anys que és mort, pensariem que'l bromista macàbric era en Mark Twain.

Diumenge al matí va haver-hi míting de catòlics, al Tívoli.

QUADROS D'ALTRES TEMPS

—Que la vol de vaca o de cabra, noia?
 —No, gracies... A mi me'ls porten a casa, els aliments.

I, com era d'esperar, tot el catolicisme vessat pels nostres il·lustres carcundes, va consistir en crits de mori això!, mori allò!, (paraules) i en trets de browning (fets).
 Que Nostre Senyor els il·lumini per a que no... siguin tan catòlics.

En Palaudaries vivia a espatlles de la seva nombrosa família, fent-se convidar a menjar, ara aquí, ara allà.
 Un dia el seu cosí Manel va dir-li:
 —Vina a casa a dinar, avui.
 —Gracies —respongué en Palaudaries; —però, si t'és igual, vindré demà.
 —Per què demà i no avui?
 —Perque per avui ja m'ha convidat la teva dona.

Solucions als trenca-caps
 del número 1848

A la xarada primera, *Matilde*; a la segona, *Esteve*, i a la targeta, *La creu de la masia*.

TRENCA-CAPS

XARADES

I

Un diumenge al dematí
 vaig anar cap a *Dos-terça*,
 i allí, per casualitat,
 vaig trobà a la *Hu-dos-tercera*.

—On vas ara, nena hermosa?
 (vaig dir-li, fet un babioca).

—A comprà un kilo de *dos*
 per donar menjà a les besties.

Que't ve bé que t'acompanyi?

—*Prima* aquest moment, no. Espera't.

Igual-Metro

II

Instrument, *prima-tercera*;
segona, part de persona,
 i la *total* la portaven
 concellers de Barcelona.

R. Valls

ANAGRAMES

I

—Sabs la *total* d'en Perot?...
 Ahí empaitava una *tot*.

R. Valls

II

De tan *total*, en Laporta,
 no arribà al *tot* d'una porta.

Joan Rocabert

TARGETA

*Fidela Laporta
 Cabrera*

Formar amb aquestes lletres, degudament combinades, el títol d'un drama castellà.

Joan Antich Puqui

CONVERSA

—Vols venir, Pep, a casament?
 —Qui es casa?... La Maria?
 —No, home; la que jo mateix, fa poc, t'he dit.

N. N.

JEROGLÍFICS

I

SLUOE

E. Sala

II

PI PI PI

R. Valls

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Obra nueva de

VICENTE BLASCO IBAÑEZ

LOS ARGONAUTAS

Un tomo

Pesetas 3 50

COLECCIÓN DIAMANTE. - Tomo 119

JUGLARÍAS

por EDUARDO MARQUINA

Un tomo

Pesetas 0'50

Les cent millors
poesies

de la

Llengua Catalana

Preu: UNA pesseta

DR. BEARSON

ETERNA LUNA DE MIEL

SECRETOS DEL LECHO CONYUGAL
CARTILLA HIGIÉNICA PARA LOS
RECIÉN CASADOS

Un tomo

UNA peseta

JOSEP BURGAS

FLOR DE PICARDÍA

VERSOS D'AMOR
I DE PECAT :: ::

Un tomo

UNA pesseta

DICCIONARI CATALÀ-CASTELLÀ & CASTELLÀ-CATALÀ

PER A. ROVIRA I VIRGILI

Un tomo enquadernat, d'unes 900 planes 10 ptes.

SANTIAGO RUSIÑOL

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

NOVELA

Un tomo de més de 300 planes, esmeradament
imprés sobre magnífic paper de fil marca Guarro 4 ptes.

ULTIMAS PUBLICACIONES

S. y J. Alvarez Quintero: La Consulesa	Un tomo: Ptas. 3
Joaquín Belda: ¿Quién disparó?	» » » 1
Emilia Pardo Bazán: La sirena negra	» » » 3'50
Pío Baroja: Los caminos del mundo	» » » 3'50
Jacinto Octavio Picón: Sacramento	» » » 3'50
Colette Willy: La ingenua libertina	» » » 3'50

Pronto aparecerá

La filosofía del hombre
que trabaja y que juega

ANTOLOGÍA FILOSÓFICA
DE EUGENIO D'ORS

BAZAR DE LA UNIÓN - Unión, 3 - BARCELONA

EFFECTOS DE ESCRITORIO

IMPRESIONES COMERCIALES :: TALONARIOS :: MENÚS :: TARJETAS POSTALES

SOBRES Y TINTAS DE TODAS CLASES

Blocs para notas a 10 céntimos uno

NOTA. - Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

CATACLISMES INTIMS

—Es impossible, Ernest; avui és impossible. . Pensa amb el «Corpus de sang»...
—Maleïts siguen els aniversaris!